

УДК 658.14/.17:334-027.236

Тетяна Карпова (Україна)

JEL classification: G32, O16, L53, M21

Тетяна КАРПОВА

кандидат економічних наук, доцент,
кафедра фінансів і банківської справи,
Донецький національний університет імені
Василя Стуса, Україна
E-mail: t.karpova@donnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3701-8194>
ResearcherID:
<https://publons.com/researcher/4311906/tetyana-karpova/>

© Тетяна Карпова, 2020

Отримано: 14.11.2020 р.
Прорецензовано: 25.11.2020 р.
Рекомендовано до друку: 16.12.2020 р.
Опубліковано: 16.12.2020 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ МЕХАНІЗМУ ЇХ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У сучасних умовах невизначеності перед підприємствами постають проблеми щодо пошуку інструментів для втримання своїх позицій, забезпечення стабільної, безперервної, ефективної діяльності. У досягненні ефективності діяльності важливу функцію виконує фінансове забезпечення, яке грає виключну роль як при здійсненні операційної діяльності, так і при здійсненні інвестицій згідно стратегії розвитку підприємства. З огляду на це необхідним є розробка системи механізмів формування фінансових ресурсів підприємств на основі концептуального підходу для забезпечення їх ефективного функціонування.

Мета. Розробка механізмів формування фінансових ресурсів підприємств у контексті їх ефективного функціонування на основі концептуального підходу, який включає принципи, мету, завдання та безпосередньо механізми управління фінансовим забезпеченням підприємства.

Метод (методологія). При здійсненні дослідження використані загальнонаукові методи, зокрема аналіз і синтез, метод моделювання, графічний метод.

Результати. В статті досліджено групи джерел формування фінансових ресурсів. В результаті дослідження на основі концептуального підходу розроблено систему механізмів: механізм управління формуванням власних фінансових ресурсів, механізм мобілізації фінансових ресурсів підприємства із залучених джерел. Оскільки підхід до формування фінансового забезпечення має бути збалансованим, що передбачає оптимальне поєднання власних та позикових коштів, механізми розроблені як складові елементи концепції вдосконалення управління фінансовим забезпеченням підприємства. Її головною метою визначено: забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень щодо залучення достатнього обсягу фінансових ресурсів для отримання максимального прибутку і збільшення ринкової вартості підприємства. В статті запропоновано розділення внутрішніх факторів розвитку виробництва на три групи: фактори ресурсного забезпечення виробництва, фактори, що забезпечують бажаний рівень економічного і технічного розвитку підприємства, фактори, що забезпечують комерційну ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства. Напрямок подальших досліджень визначено розробку методик оцінювання ефективності фінансового забезпечення розвитку підприємств.

Карпова Т. Фінансове забезпечення підприємств у контексті механізму їх ефективного функціонування. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 4. С. 132-139.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.04.132>

Ключові слова: фінансове забезпечення; ефективність діяльності; механізми; концепція; власні кошти підприємств

Tetyana Karpova (Ukraine)

UDC 658.14/.17:334-027.236

JEL classification: G32, O16, L53, M21

Tetyana KARPOVA

*PhD in Economics, Associate Professor,
Department of Finance and Banking,
Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine*
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3701-8194>
ResearcherID:
<https://publons.com/researcher/4311906/tetyana-karpova/>
E-mail: t.karpova@donnu.edu.ua

© Tetyana Karpova, 2020

Received: 14.11.2020
Revised: 25.11.2020
Accepted: 16.12.2020
Online publication date: 16.12.2020

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

FINANCIAL SUPPORT OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF THE MECHANISM OF THEIR EFFECTIVE FUNCTIONING

ABSTRACT

Introduction. In today conditions of uncertainty businesses face the problem of finding tools to maintain their positions, to ensure stable, continuous, efficient activity. In achieving the efficiency of activity an important function is performed by financial support, which plays an exceptional role both in the implementation of operational activities and in the implementation of investments according to the development strategy of the enterprise. Given this, it is necessary to develop the system of mechanisms of enterprise financial resources formation on the conceptual approach providing its effective functioning.

Purpose. Development of mechanisms of enterprise financial resources formation in the context of their effective functioning based on the conceptual approach, which includes principles, objectives, tasks and directly mechanisms of financial provision management of the enterprise.

Method (methodology). It is used general scientific methods, in particular, the analysis and synthesis, the method of modeling, graphic method.

Results. The article investigates groups of financial resources formation sources. As a result, on the basis of the conceptual approach, the system of mechanisms has been developed: the mechanism of management of own financial resources formation, the mechanism of mobilization of enterprise financial resources from borrowed sources. Because the formation approach of financial security should be balanced, with an optimal combination of own and borrowed funds, mechanisms are developed as constituent elements of the concept of improving the management of financial support of the enterprise. Its main goal is defined: ensuring effective management decisions to attract sufficient financial resources to maximize profits and increase the market value of the enterprise. The article proposes a division of internal factors of production development into three groups: factors of resource support of production, factors that ensure the desired level of economic and technical development of the company, factors that ensure the commercial efficiency of industrial and economic activity of the enterprise. The direction of further research is determined by the development of methods for assessing the effectiveness of financial support for enterprise development.

Karpova, T. (2020). Financial support of enterprises in the context of the mechanism of their effective functioning. *Economic analysis*, 30 (4), 132-139.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.04.132>

Keywords: financial support; efficiency of activity; mechanisms; concept; own funds of enterprises.

Вступ

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки можна розглядати як складний і суперечливий процес перетворення економічних структур, що зумовлює утворення і розвиток нових суб'єктів господарювання. Велике значення в структурі ринкових відносин і в механізмі їх регулювання належить фінансовому забезпеченню підприємств. В сучасних умовах необхідно досліджувати їх фінансове забезпечення, а також способи найбільш повного використання фінансів в інтересах окремих товаровиробників і ефективного розвитку економіки. Актуальність проблем фінансового забезпечення підприємств в Україні в період розвитку ринкових відносин визначається відсутністю ефективної системи їх фінансування з урахуванням особливостей вітчизняної економіки. Сьогодні проблемою підприємств є недостатність фінансових ресурсів, як для підтримки власного бізнесу, так і для подальшого його розвитку. На підставі цього виникає необхідність в розробці механізмів формування фінансових ресурсів у рамках концепції вдосконалення управління фінансовим забезпеченням підприємств для їх подальшого ефективного функціонування.

Основи фінансового забезпечення підприємництва розглядалися в роботах вітчизняних вчених-економістів, зокрема: Р. І. Балашової, Ю. М. Бездітко, Л. П. Гацької, Є. Ф. Діба, Л. В. Дікань, Л. І. Зяцьковської, І. А. Ломачівської, К. І. Оксенюк [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8]. Однак в умовах ринкової економіки проведені дослідження вимагають подальшого поглиблення та розробки механізмів формування фінансових ресурсів підприємств у контексті їх ефективного функціонування на основі концептуального підходу, що доводить актуальність теми дослідження та її теоретичну і практичну значимість.

Мета статті

Метою дослідження є розробка механізмів формування фінансових ресурсів підприємств у контексті їх ефективного функціонування на основі концептуального підходу, який включає принципи, мету, завдання та безпосередньо механізми управління фінансовим забезпеченням підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Управління фінансовою діяльністю підприємства являє собою складний і багатогранний процес, мета якого – поліпшення фінансового стану і фінансового забезпечення підприємства, і отримання певних фінансових результатів. Для забезпечення діяльності підприємств незалежно

від форм власності призначені фінанси підприємств, частина коштів у формі доходів і зовнішніх надходжень, призначених для виконання фінансових зобов'язань і здійснення витрат для забезпечення розширеного відтворення.

Формування фінансових ресурсів підприємств здійснюється за рахунок власних і притриманих до них коштів, мобілізації ресурсів на фінансовому ринку і надходження коштів від фінансово-банківської системи в порядку перерозподілу. Таким чином, фінансові ресурси суб'єктів підприємництва можна поділити на три групи в залежності від джерел їх формування. До першої групи слід віднести доходи і надходження, які утворюються за рахунок власних і притриманих до них коштів: прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, амортизаційні відрахування, виручка від реалізації майна, стійкі пасиви, пайові та інші внески членів трудового колективу та ін. До другої групи належать кошти, що мобілізуються на фінансовому ринку, а саме: продаж власних цінних паперів і кредитні інвестиції. До третьої групи слід віднести надходження коштів від фінансово-банківської системи в порядку перерозподілу. До таких джерел відносяться: фінансові ресурси, що формуються на пайових засадах, страхове відшкодування за ризикам, дивіденди і відсотки з цінних паперів інших емітентів, бюджетні субсидії та інші види ресурсів [9, с. 51].

Вчені І. В. Журавльова, О. М. Ястремська, Л. О. Моренкова фінансове забезпечення, фінансові методи, фінансові важелі, фінансові інструменти, нормативне та інформаційне забезпечення відносять до складових фінансового механізму підприємства [10, с. 38-40]. Вітчизняний науковець М. В. Цопа у процесі аналізу мети підприємства розглядає фінансове забезпечення як одну з окремих сфер його діяльності поряд із виробництвом, постачанням, рекламою, збутом та фінансовим результатом [11, с. 127].

Процес організації фінансового забезпечення підприємства будується на основі наступних принципів: господарської самостійності; обліку перспектив розвитку господарської діяльності підприємства; самофінансування; матеріальної зацікавленості; жорсткої централізації фінансових ресурсів; матеріальної відповідальності; забезпечення мінімізації витрат по формуванню капіталу підприємства з різних джерел; забезпечення високоефективного використання капіталу в процесі господарської діяльності підприємства. Всі принципи організації фінансового забезпечення підприємств взаємопов'язані і знаходяться в постійному розвитку. Для їх реалізації в кожній конкретній економічній ситуації застосовуються свої форми і методи, що

відповідають стану продуктивних сил і виробничих відносин в суспільстві [12]. Фактори, що впливають на формування фінансових ресурсів, можна розділити на виробничі і ринкові. Процес управління фінансовими ресурсами на підприємстві представлений на рис. 1.

Здатність вирішувати питання розвитку, тобто формувати стратегію розвитку – головна характеристика сучасного фінансового менеджменту. Процес розробки стратегії підприємства включає: визначення корпоративної

місії; конкретизацію бачення підприємства і постановку цілей; формулювання і реалізацію стратегії, спрямованої на досягнення необхідного обсягу фінансових ресурсів і оптимізації їх структури.

Фінансові ресурси є економічною базою розвитку підприємства, що задовольняють інтереси держави, власників бізнесу і персоналу. Підприємства по-різному визначають свій поточний та перспективний розвиток, вибираючи тактику і стратегію фінансового забезпечення.

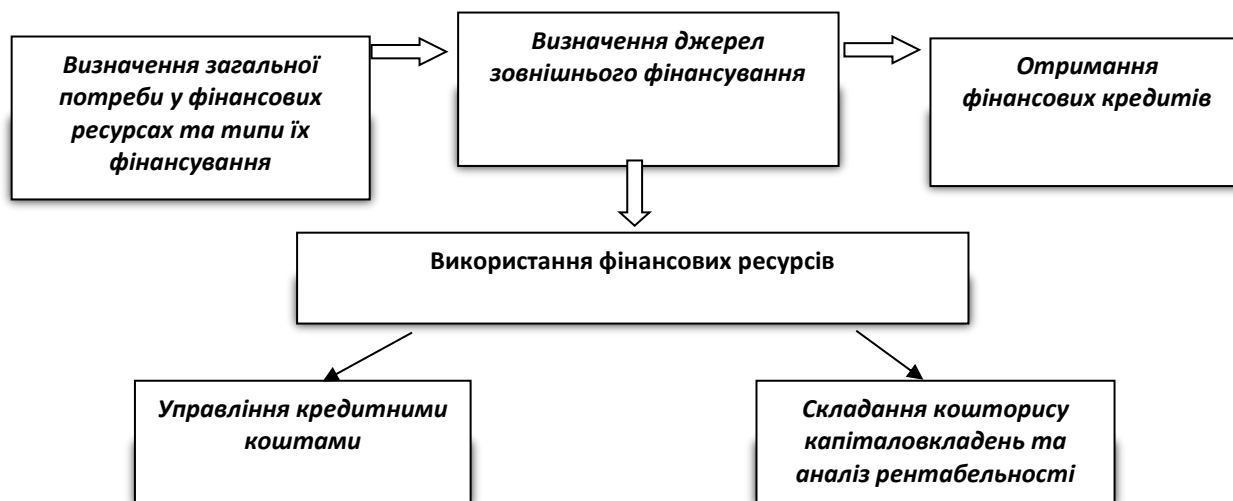

Рис. 1. Процес управління фінансовими ресурсами на підприємстві [13]

Тактика – це сукупність короткострокових рішень фінансування, що відображають практичну реалізацію найближчих цілей і завдань. Стратегія відображає загальну філософію перспективи фінансового розвитку підприємництва, для яких характерні наступні види фінансування: власні джерела фінансування витрат на виробництво, соціальний розвиток та реалізацію продукції (робіт, послуг); позикові кошти, мобілізовані в поточних і довгострокових планах; власні і позикові джерела фінансування потреб підприємства.

У сучасних умовах важливо поєднувати власні та позикові кошти, тому підприємству необхідно виробити певну концепцію вдосконалення фінансового забезпечення. Концепція – це певний спосіб розуміння, трактування яких-небудь явищ, основна точка зору, керівна ідея для їх освітлення. Концепція формування ефективної системи механізмів фінансового забезпечення підприємств є необхідною умовою перспективного розвитку господарюючих суб'єктів, а разом з ними і всієї економіки України (рис. 2). Вона включає в себе мету, завдання, принципи, механізми формування фінансових ресурсів та критерії оцінки. Основною метою вдосконалення фінансового забезпечення

підприємництва є забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень щодо залучення достатнього обсягу фінансових ресурсів, для отримання максимального прибутку і збільшення ринкової вартості підприємства.

Підприємства будь-якої форми власності прагнуть до підвищення результатів їх функціонування, впровадження прогресивних змін, які забезпечать необхідний розвиток підприємства. Досягнення поставлених підприємством цілей, спрямованих на отримання кращих показників, формує зміст поняття концепції ефективності функціонування підприємства.

Задля забезпечення ефективності функціонування та сприяння розвитку суб'єкта господарювання необхідним є розробка механізмів, які призводять результати діяльності підприємства до їх оптимального співвідношення з витратами та задовольняють потреби як власників, так і працівників та клієнтів. При розробці механізмів досягнення ефективності важливим є концептуальний підхід, оскільки він передбачає єдину систему (ідеологію) вироблених заходів для досягнення поставленої мети.

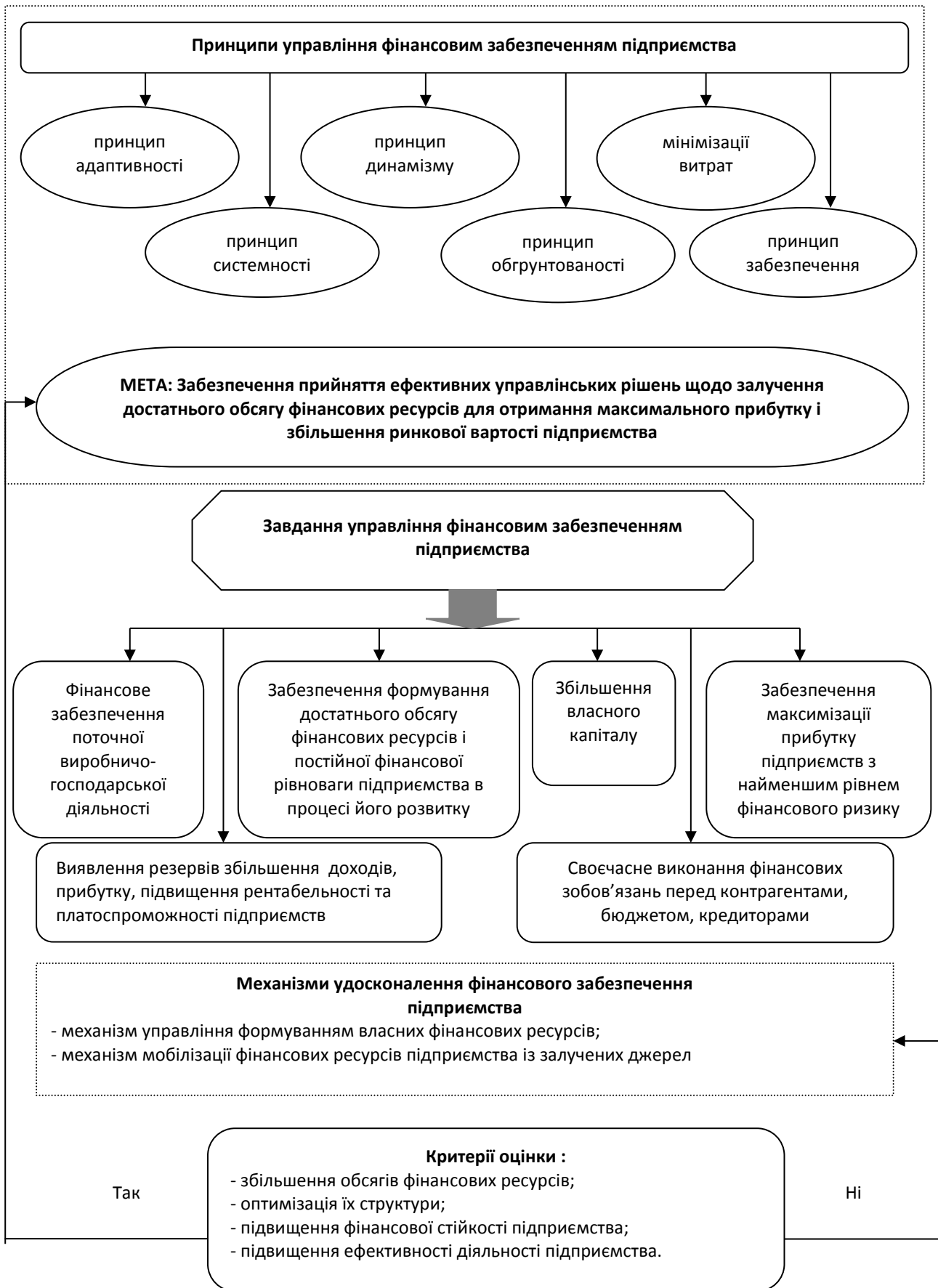

Рис. 2. Концепція вдосконалення управління фінансовим забезпеченням підприємства

Розробка концепції починається з визначення основних принципів її побудови. Запропонована концепція вдосконалення управління фінансовим забезпеченням підприємств, ґрунтується на наступних принципах: системності, адаптивності, обґрунтованості, забезпечення, динамізму, мінімізації витрат. Політика формування фінансових ресурсів є частиною загальної фінансової стратегії підприємства, яка полягає в забезпеченні необхідного рівня самофінансування, ефективних форм і умов залучення позикових фінансових ресурсів із різних джерел відповідно до потреб розвитку підприємства. Розробка політики формування фінансових ресурсів підприємства здійснюється за такими основними етапами [14]:

1. Аналіз управління фінансовим забезпеченням підприємства в попередньому періоді (метою такого аналізу є виявлення обсягу, складу фінансових ресурсів, а також оцінка ефективності їх використання). На даному етапі аналізуються джерела формування фінансових ресурсів. В першу чергу вивчається співвідношення зовнішніх і внутрішніх джерел.

2. Визначення загальної потреби підприємства у фінансових ресурсах, які мають строго цільову спрямованість, що є однією з умов подальшого ефективного їх використання.

3. Визначення основних джерел фінансування підприємства в майбутньому періоді. Підприємство, перш ніж звертатися до позикових джерел, має реалізувати всі можливості фінансування його діяльності за рахунок власних джерел.

4. Визначення обсягів, форм і термінів залучення позикових коштів (з метою забезпечення достатньої фінансової стійкості підприємств, встановлюється ліміт використання його позикових коштів).

Вибір форм залучення позикових коштів підприємство здійснює виходячи з цілей і специфіки своєї господарської діяльності. Позикові кошти підприємства можуть залучати як на довгостроковий період, так і на короткостроковий. На довгостроковий період залучаються позикові кошти, як правило, для: поповнення необхідного обсягу постійної частини оборотних активів; формування відсутнього обсягу інвестиційних ресурсів (нове будівництво, реконструкція, модернізація), оновлення основних засобів; видачі позик працівникам на індивідуальне житлове будівництво та інші цілі. На короткостроковий період позикові кошти залучаються для всіх інших цілей їх використання. Головна мета запропонованої концепції може бути здійснена тільки при забезпеченні фінансової стійкості підприємств. Побудова оптимальних механізмів фінансового забезпечення охоплює систему

цільових завдань, спрямованих на формування фінансового забезпечення в обсягах, які були б достатніми для вдосконалення управління фінансовим забезпеченням підприємств.

Завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети [15, с. 17]: фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності; виявлення резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності підприємств; своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед контрагентами, бюджетом, кредиторами; збільшення власного капіталу; забезпечення максимізації прибутку підприємств з найменшим рівнем фінансового ризику; забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів і постійної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку.

До складу інформаційного забезпечення входять чотири укрупнених блоки: інформація регулятивно-правового характеру; інформація нормативно-довідкового характеру; бухгалтерська звітність; несистемні дані. Ефективний механізм вдосконалення фінансового забезпечення підприємства дозволить в повному обсязі реалізувати зазначені завдання та цілі. Використання запропонованої концепції вдосконалення управління фінансовим забезпеченням дозволить підприємству ефективно здійснювати господарську діяльність та підвищувати ринкову вартість.

Розвиток та вдосконалення управління фінансовим забезпеченням підприємства ґрунтується на системі механізмів реалізації розробленої нами концепції: механізмі управління формуванням власних фінансових ресурсів і механізмі мобілізації фінансових ресурсів підприємства з залучених джерел. Механізм формування власних фінансових ресурсів реалізується за допомогою розробленої підприємством фінансової політики, реалізація якої пов'язана із вирішенням наступних завдань: забезпечення максимізації прибутку підприємства з найменшим рівнем фінансового ризику; розвитком результативної політики розподілу прибутку бізнесу; створенням дієвої амортизаційної політики та ін.

Підприємство повинно покращувати своє становище на ринку: мати завжди оптимальне співвідношення між витратами і результатами виробництва; вишукувати нові форми застосування капіталу, знаходити нові, більш ефективні способи доведення продукції до покупця, проводити відповідну товарну політику. Це повинно поєднуватися з ефективним і повним використанням внутрішніх факторів розвитку виробництва, їх оптимальною організацією, які за

своїм змістом і призначенням досить численні. Їх можна розділити на три групи:

- фактори ресурсного забезпечення виробництва. До них відносяться виробничі фактори (будівлі, споруди, обладнання, земля, сировина та матеріали, паливо, робоча сила), тобто все те, без чого неможливо виробництво продукції та надання послуг в кількості і якості, необхідній ринку;
- фактори, що забезпечують бажаний рівень економічного і технічного розвитку підприємства (НТП, організація праці, підвищення кваліфікації, інновації та інвестиції);
- фактори, що забезпечують комерційну ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства.

Система механізмів вдосконалення управління фінансовим забезпеченням підприємств з зовнішніх джерел дозволяє їм залучити певний обсяг потрібних фінансових ресурсів завдяки надходженням коштів від контрагентів; банків і небанківських фінансово-кредитних установ. Механізм формування власного капіталу підприємства, його динаміка – один з найбільш істотних і важливих показників балансу, так як відображає здатність підприємства підтримувати ефективність своєї господарської діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Фінансовий стан підприємства в більшості випадків залежить від того, які фінансові ресурси воно має, які їхні джерела і сфери

вкладення. Головна мета керівництва – своєчасно виявити і усунути недоліки у фінансовій діяльності та знаходити резерви поліпшення фінансового стану підприємства і його платоспроможності. Як власні, так і позикові джерела фінансових ресурсів підприємства мають свою вартість, яка визначається кількістю витрат по залученню кожного джерела. Оцінка вартості залучення власних фінансових ресурсів із різних джерел проводиться в розрізі їх основних елементів. Результати такої оцінки є основою розробки управлінських рішень щодо вибору альтернативних джерел формування власних фінансових ресурсів, що забезпечують приріст власного капіталу підприємства. Механізм мобілізації фінансових ресурсів за рахунок залучених джерел оцінюється за допомогою показників, які враховують специфіку формування фінансових ресурсів підприємства. Оцінка ефективності запропонованих варіантів включає детальний аналіз головних факторів, що мають різноспрямований вплив на узагальнюючий показник.

Вважаємо, що напрямом подальших досліджень має стати розробка ефективних методик оцінювання ефективності фінансового забезпечення розвитку підприємств на основі впровадження елементів управління ними для визначення особливостей їх діяльності, основних недоліків в роботі фінансового механізму та причин їх виникнення, а також розробка рекомендацій оптимізації фінансового забезпечення розвитку підприємств на основі отриманих результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балашова Р. И. Влияние финансового обеспечения на экономическое развитие предприятий. *Вестник Института экономических исследований*. 2016. № 3. С. 37–45.
2. Бездітко Ю. М. Принципи розробки програм фінансового забезпечення інвестиційної діяльності малих підприємств. *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=532>.
3. Гацька Л. П., Журавський В. Л. Проблеми фінансового забезпечення малого бізнесу в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2005. № 80. С. 37–40.
4. Діба Е. Ф. Определение содержания санации производственной деятельности предприятия. *Вестник Омского университета. Сер.: Экономика*. 2012. № 3. С. 149–154.
5. Дікань Л. В., Голуб Ю. О. Фінансове забезпечення діяльності підприємства: сутність та джерела. *Економіка розвитку*. 2007. № 3 (43). С. 65–68.
6. Зяцьковська Л. І. Методологічні засади фінансового забезпечення підприємств. *Фінанси України*. 2007. № 6. С. 148–155.
7. Ломачівська І. А. Формування джерел фінансового забезпечення розвитку суб'єктів малого підприємництва. *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*. 2012. Т. 17. Вип. 3–4. С. 37–43.
8. Оксенюк К. І. Фінансове забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 7 (47). С. 440–443.
9. Пойда-Носик Н. Н. Фінансові ресурси підприємства. *Фінанси України*. 2003. №1. С. 96.
10. Журавльова І. В., Ястремська О. М., Меренкова Л. О. Фінанси підприємства: теоретико-методичне забезпечення формування та відтворення: монографія. Харків: ХНЕУ, 2010. 428 с.
11. Цопа Н. В. Управление развитием промышленных предприятий: методология, модели, методы: монография. Донець: ИТ «АРИАЛ», 2010. 320 с.

12. Грідчина М. В. Корпоративні фінанси (зарубіжний досвід та вітчизняна практика): навч. посіб. Київ: МАУП, 2012. 232 с.
13. Буряк П. Ю. Мобілізація фінансових ресурсів для активізації малого та середнього підприємництва. *Фінанси України*. 2007. №12 С. 33-38.
14. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування. Київ: Центр навч. літ-ри, 2012. 224 с.
15. Ванькович Д. О. Організація системного підходу в управлінні фінансовими ресурсами. *Регіональна економіка*. 2001. №3. С. 225.

REFERENCES

1. Balashova, R. I. (2016). Vliyanie finansovogo obespecheniya na jekonomicheskoe razvitie predpriyatij [Influence of financial security on the economic development of enterprises]. *Vestnik Instituta jekonomicheskikh issledovanij – Bulletin of the Institute of Economic Research*, 3, 37-45 [in Russian].
2. Bezditko, Iu. M. (2011). Pryntsyipy rozrobky prohram finansovoho zabezpechennia investytsiinoi diialnosti malyx pidpriemstv [Principles of development of financial support programs for small enterprises' investment activity]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=532> [in Ukrainian].
3. Hatska, L. P. & Zhuravskiy, V. L. (2005). Problemy finansovoho zabezpechennia maloho biznesu v Ukraini [Problems of financial support of small business in Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika – Bulletin of the Taras Shevchenko National Taras Shevchenko University. A Series "Economy"*, 80, pp. 37-40 [in Ukrainian].
4. Diba, E. F. (2012). Opredelenie soderzhanija sanacii proizvodstvennoj dejatel'nosti predpriyatija [Determination of the content of the reorganization of the production activity of the enterprise]. *Vestnik Omskogo universiteta. Ser: Jekonomika – Bulletin of Omsk University: Collected papers. A Series "Economics"*, 3, 149-154 [in Russian].
5. Dikan, L. V. & Holub, Iu. O. (2007). Finansove zabezpechennia diialnosti pidpriemstva: sutnist ta dzherela [Financial support of the enterprise activity: essence and sources]. *Ekonomika rozvytku – Development economics*, 3 (43), 65-68 [in Ukrainian].
6. Ziatkovska, L. I. (2007). Metodolohichni zasady finansovoho zabezpechennia pidpriemstv [Methodological Principles of Financial Support of Enterprises]. *Finansy Ukrainy – Finances of Ukraine*, 6, 148-155 [in Ukrainian].
7. Lomachivska, I. A. (2012). Formuvannia dzherel finansovoho zabezpechennia rozvytku sub'ektiv maloho pidpriemnytstva [Formation of sources of financial support for the development of small business entities]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu imeni I. I. Mechnykova – Bulletin of the Odessa I. Mechnikov National University*, 17, (3-4), 37-43 [in Ukrainian].
8. Okseniuk, K. I. (2017). Finansove zabezpechennia rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini [Financial Support to the Development of Small Entrepreneurship in Ukraine]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 7 (47), 440-443 [in Ukrainian].
9. Poyda-Nosyk N.N. (2003) Financial resources of the enterprise. *Finance of Ukraine*, 1, 96-103 [in Ukrainian].
10. Zhuravlova, I. V., Yastremska, O. M., Merenkova L. O. (2010). *Finansy pidpriemstva: teoretyko-metodychne zabezpechennia formuvannia ta vidtvorennia [Finances of the enterprise: theoretical and methodological support of formation and reproduction]*. I. V. Zhuravlova (Ed.). Kharkiv: KhNEU [in Ukrainian].
11. Copa, N. V. (2010). *Upravlenie razvitiem promyshlennykh predpriyatij: metodologija, modeli, metody [Management of industrial enterprises: methodology, models, methods]*. Doneck: IT «ARIAL» [in Russian].
12. Hridchyna, M. V. (2012) Korporatyvni finansi (zarubizhnyi dosvid ta vitchyzniana praktyka): navchalnyi posibnyk [Corporate finance (foreign experience and domestic practice): the manual]. Kyiv: IAPM [in Ukrainian].
13. Buriak, P. Yu. (2007) Mobilizatsiia finansovykh resursiv dlia aktyvizatsii maloho ta srednoho pidpriemnytstva [Mobilization of financial resources for activation of small and medium business]. *Finansy Ukrainy [Finance of Ukraine]*, 12, 33-38. [in Ukrainian].
14. Kramarenko, H. O. (2012). Finansovyi analiz i planuvannia [Financial analysis and planning]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury [in Ukrainian].
15. Vankovych, D. O. (2001). Orhanizatsiia systemnoho pidkhodu v upravlinni finansovymy resursamy [Organization of a systematic approach in financial resources management]. *Rehionalna ekonomika [Regional economy]*, 3, 225-331 [in Ukrainian].